

Iraks förutsättningar för demokrati

Moderniseringsteori och det civila samhället använt på Irak.

Mikael Andersson
Nidal Ali

Abstract

Under de senaste fyra åren efter Saddamregimens fall har det hållits allmänna val i Irak. Ett parlament har valts och flertalet demokratiska inslag har förts in i Irak, men det är en instabil demokrati i Irak. Vilka förutsättningar finns det egentligen för en demokrati i Irak? Vilka problem finns det? Det är dessa två frågor som besvarats i denna uppsats. Genom att använda moderniseringsteori och teorin om det civila samhället har Irak analyserats för att kunna besvara de frågorna. Irak har flertalet problem och en av de största är etnisk splittring mellan shia- och sunnimuslimer, men utöver detta finns det flertalet andra stora problem. Det finns också goda tecken, oljeindustrin är på frammarsch, ekonomin återgår till en högre nivå, men detta händer samtidigt som utbildningen havererar.

Nyckelord: Irak, demokrati, moderniseringsteori, civila samhället, ekonomisk utveckling

Antal Tecken: 52996

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	1
1.2	Teorier	1
1.2.1	Demokrati.....	2
1.2.2	Moderniseringsteorin	3
1.2.3	Civila Samhället	4
1.3	Metod och Material	5
2	Beskrivning av Irak	7
2.1	Historisk bakgrund	7
2.2	Nutid.....	8
2.3	Etniska konflikter	9
3	Teorianvändande på Irak	13
3.1	Moderniseringsteorin och Irak	13
3.1.1	Allmän utveckling	13
3.1.2	Human Development Index	14
3.1.3	Oljeindustrin.....	16
3.2	Civila Samhället i Irak.....	17
4	Slutsats	20
5	Referenser	22

1 Inledning

Situationen i Irak har under en längre tid förekommit frekvent i olika medier. Man ser ofta inslag i olika medier om Irak och den brutalitet och det kaos som idag präglar Irak. Vid en jämförelse mellan den vision som existerar för Irak, en fredlig stabil demokrati, och verkligheten ser vi idag att det är långt kvar till visionens förverkligande. Det har tagits steg mot demokrati, men det finns många problem som måste lösas i Irak innan demokratin är säkrad. Visionen om ett demokratiskt Irak är en vision som delas av många, men frågan är om det är möjligt?

1.1 Syfte och frågeställning

För denna uppsats har vi genomfört en empirisk undersökning på Irak. Varje undersökning som syftar på att analysera eller undersöka den nuvarande situationen skall sträva efter att visa hur situationen var innan förut, vilket vi tycker är viktigt. Syftet med detta arbete är att objektivt bedöma Iraks styrkor men också dess demokratiska svagheter. Detta har vi genomfört genom analys av Iraks situation idag där moderniseringsteorin och teorin om det civila samhället på Irak är grunden för denna analys. Vår frågeställning lyder därmed:

- Vilka demokratiska förutsättningar har Irak enligt moderniseringsteorin och teorin om det civila samhället?

Som en underfråga till vår primära frågeställning är det även att identifiera de problem som finns i Irak som kan vålla problem för demokratin då dessa är av betydelse för att förstå förutsättningarna.

1.2 Teorier

I denna uppsats har moderniseringsteorin och teorin om det civila samhället valts ut för att finna förutsättningar för demokrati i Irak. Moderniseringsteorin i dess moderna form ger oss indikationer på vilket håll Irak är på väg mot demokrati eller inte. Nyhetsvärldens bild av Irak domineras av att Irak är en anarki där demokratiska institutioner har ineffektivt implementerats men svag politisk makt. Den Irakiska populationen slåss mot varandra, sunnitiska terrorgrupper dödar poliser i bombattentat o.s.v. Det är den bild media ger oss, men vi anser att genom de teorier vi valt så kommer en annan bild av Irak visas.

Teorin om det civila samhället som demokratifrämjande har använts i detta arbete för att denna teori, applicerad på Irak, kan visa om det finns en demokratisk grogrund där demokratiska värderingar kan frodas och växa sig starka. Denna grogrunds existens eller icke existens påverkar förutsättningar för demokrati i Irak.

Utöver de två teorier som använts för att undersöka de demokratiska förutsättningarna måste begreppet den definitionen av demokrati vi använder oss av i detta arbete definieras. Det finns ett flertal olika sätt att definiera demokrati och för en lyckad uppsats måste den definition som används i uppsatsen definieras.

1.2.1 Demokrati

Vad är egentligen demokrati? Ordet demokrati kommer från grekiskans demos som betyder folket och kratei betyder styre d.v.s. folkstyre det är betydelsen av ordet demokrati. Utöver denna grundkärna finns det flertalet olika definitioner allt ifrån att demokrati innebär att man får rösta i fria och öppna val till att det skall vara demokratiskt representativitet mellan etnicitet, kön o.s.v. Begreppet demokrati kan betyda så mycket olika för olika individer.¹ På grund av detta måste vi det klargöras i denna uppsats ett ställningstagande över vilken demokratidefinition som används.

Den definition som vi väljer att använda är Dahls Polyarkidefinition som innefattar följande:

- Vald regering
- Fria, rättvisa och opartiska val
- Allmän rösträtt
- Rätt att kandidera i val
- Yttrandefrihet
- Alternativa informationskällor.
- Rätt att skapa egna organisationer²

Alla dessa krav är nödvändiga för att få den högsta formen av den demokratiska processen i en nation. Dahl anser inte att dessa sju krav är tillräckliga för att få demokrati, men menar att det är nödvändigt för att ha en demokratisk process och därmed demokrati.³ Om dessa sju krav finns är landet i fråga en polyarki vilket vi väljer ha som grund för demokratidefinition i vår uppsats. Som exempel kan ges att de 6 första kraven måste uppfyllas för ett

¹ Nationalencycledin, Demokrati

² Dahl, 1989, s 221

³ Ibid, s 222

rättvist och jämlikt valsystem, vilket är en kärnpunkt i en demokrati.⁴ Dahl menar även att ett land där konflikter vanligen löses med våld och inte med diskussioner och förhandlingar, där är det osannolikt att polyarki kan existera.⁵ I och med Dahls betoning av problemen med ett konfliktfyllt land och existensen av polyarki är det av stor vikt att vi i denna uppsats redogör för de etniska konflikterna i Irak som är en av de stora orsakerna till det våld som existerar i Irak.

Dahl ser inga problem i att ett land har olika etniska grupper och lutar sig på denna ståndpunkt på exempel mestadels från Europa, med länder såsom Schweiz och Belgien. Det som är det viktiga är att man måste finna en basis för samverkan mellan grupperna. Det vill säga att det inte är ett problem att det finns etniska grupper i ett land utan problemet är om de är i konflikt med varandra enligt Dahl.⁶

1.2.2 Moderniseringsteorin

Moderniseringsteorin fick sitt stora genombrott på femtiotalet och en av ledarna för denna teori var Seymour Martin Lipset som formulerade mycket av teorin. Lipset menade att desto bättre ekonomi desto större chanser att få demokrati.⁷ Lipset valde att mäta rikedom i per capita inkomst, tillgång till doktor, antal bilar per person, och så vidare för att se hur bra ekonomi befolkningen hade det, vilket bedömdes vara det viktigaste. Statistisk data visade att demokratiska länder har mer bilar, mer per capita inkomst medan de auktoritära har mindre vilket visar att demokratier är de som har hög inkomst och diktaturer de som har låg inkomst per invånare. Slutsatsen Lipset drar är att ekonomi är viktigt för demokratin.⁸

Det är inte bara inkomst och tillgång till dyra ägodelar som Lipset undersökte. Lipset visade även att graden av urbanisering är relaterad till demokratins existens. Detta bevisades genom statistik där demokratiska länder har högre urbaniseringsgrad.⁹ Flertalet andra faktorer som relateras till utveckling och ekonomi såsom utbildningsnivå och läskunnighet är viktiga. Lipset framhävde att ekonomisk utveckling som kommer befolkningen till godo är det som främjar demokrati.¹⁰

Lipset menar att dessa ekonomiska faktorer påverkar landets karaktär. Hög utbildning och läskunnighet skapar eller bibehåller en tro på de demokratiska normerna. För låginkomsttagare innebär ekonomisk utveckling ökad inkomst, ekonomisk säkerhet och bättre utbildning vilket leder till att befolkningen får längre tidsperspektiv och en mer komplex syn på politik. Allt detta leder även till

⁴ Ibid, s 222

⁵ Ibid, s 255

⁶ Ibid, s 257

⁷ Lipset, 1959, s77

⁸ Ibid, s 77

⁹ Ibid, s 78

¹⁰ Ibid 80

ökad kontakt mellan medelinkomst och låginkomsttagare vilket förankrar medelklassens värderingar även i låginkomsttagarnas klass. Medelklassen anses vara en klass i samhället som förordar demokrati.¹¹ Slutledningen av Lipsets tes är alltså att det finns en positiv koppling mellan grad av ekonomisk utveckling och demokrati.

Mycket av grunden till moderniseringsteorin formulerades av Lipset på 50-talet, men under tidens gång har teorin utvecklats, reviderats och förändrats. Själva kärnan är densamma, bara att nu tar den sig i olika uttryck. Det finns till och med ambitioner att med matematiska formler kunna beräkna om ett land blir demokrati eller inte, med grundförståelsen att alla politiska system är kritiskt beroende av den ekonomiska utvecklingen. Länder med låg ekonomisk nivå och speciellt om befolkningen är dåligt utbildad tenderar att välja diktatur. Det menas av t.ex Chen och Feng att ”*Economic development alone, according to our model, may ultimately lead to a democratic society*”.¹²

Adrian Leftwich skrev i en debattartikel 2002 att ekonomiska system skall ses som system av välfärden i det att de genererar, legitimerar, förmedlar och försöker att få kontroll över välfärden på olika sätt. Även om nya demokratier har etablerat principen och praktiken för civila och politiska rättigheter i deras politiska system, har de inte lyckats definiera och skapa sociala och ekonomiska rättigheter och därför är demokratin fortfarande i fara.¹³ Så även om teorin har utvecklats till andra områden, kvarstår grunden. Ekonomisk utveckling är viktig för demokratisk utveckling.

1.2.3 Civila Samhället

För att kunna förstå teorin om det civila samhället, krävs en klar definition av vad det civila samhället egentligen är. Just detta är något som är svårt då teorin om det Civila samhället är en relativt ny teori och olika forskare har olika definitioner. Som exempel kan ges att John Hall anser att det civila samhället är det utrymme där sociala grupper kan existera och påverka där dessa sociala grupper är valfria, autonoma och överlappande. Ernest Gellner menar däremot att det civila samhället är de olika NGO institutioner som är starka nog att balansera mot statsmakten men samtidigt inte hindra statens roll som bevarare av freden och medlare mellan intressen, men har samtidigt så pass mycket kraft att de kan förhindra staten från att dominera resten av samhället. Gellner tonar dock ner sin definition och säger enbart att det civila samhället är ett kluster av institutioner och rörelser som är starka nog att förhindra tyranni men som man är medlem i frivilligt.¹⁴

¹¹ Ibid, 83

¹² Chen & Feng, 1999, s 1

¹³ Leftwich, 2002, 271

¹⁴ McLaverty, 2002, s304

Vi har valt att utgå ifrån Gellners definition av det civila samhället och utifrån den definitionen skall vi se på hur det civila samhället kan påverka demokratin. Det är utifrån en form av normgivare och forum som det civila samhället spelar en viktig roll för demokratin.¹⁵ En av de största förespråkarna för det civila samhället som en viktig demokratiseringsfaktor är Habermas och han utgick från liberal idétradition. Genom det civila samhället deltar medlemmarna i offentliga konversationer och kommer på så sätt fram till en gemensam konsensus om de stora frågorna genom styrkan av rationella argument. Den bästa idén är den som segrar, inte den som hörs högst. Genom detta framhävs det Civila samhällets roll som ett forum där olika åsikter fritt kan diskuteras och leda fram till en konsensus, utan att ta till vapen eller andra extremiteter.¹⁶

Själva existensen av ett civilt samhälle leder till frivillig social interaktion vilket genererar förtroende och samarbete mellan grupper, vilket är väsentligt för en demokrati. Genom denna interaktion minskar friktionerna bland olika grupper i samhället. Istället för våld och konkurrens blir organisationer, nätverk och liknande där kommunikation förs. I denna kommunikation dras lärdomar, lojaliteter skapas och värden inpräntas för att skapa en ny norm i samhället.¹⁷ Det är inte det civila samhället allena som bygger samhället som är civilt, utan det måste ske tillsammans med regeringen, företagen och familjer. Detta för att alla dessa är med att skapa de sociala normer och det politiska etablissemang som finns i landet.¹⁸

Peter McLaverty menar att det finns tre stora områden som är viktiga för skapandet av ett demokratiskt samhälle. Den ena av dessa är det civila samhället. Genom ett starkt civilt samhälle involverat direkt i forum som är med i beslutsfattandet på ett eller annat sätt så skapas demokrati. De två andra områdena som Peter McLaverty tar är ekonomin och familjen.¹⁹ Två av dessa tre områden kommer vi att använda för att analysera Iraks möjlighet till demokrati.

1.3 Metod och Material

Genom den teorianvändande ansatsen vi har så moderniseringsteori och civila samhället operationaliserats för att försöka se hur situationen är beskaffad enligt dessa två teorier. Vi har även valt att göra en klar definition av demokrati som vi använder oss av i vår uppsats. Vi har studerat teorierna noggrant och i största möjliga mån försökt gå till primärmaterial för att finna teorins kärna och inte enbart hur andra teoretiker valt att tolka teorin. Här hade vi mycket stor

¹⁵ Ibid, 2002, s 307

¹⁶ Edwards, 2004, s 56

¹⁷ Ibid, 2004, s 41

¹⁸ Ibid, 2004, s49

¹⁹ McLaverty, 2002, s 314

användning av Robert Dahls skrift från 1989 vid namn ”*Democracy and its critics*” där vi fann den definition av demokrati vi ansåg var mest lämplig för detta arbete. Anledningen till att vi valde just den definitionen är många, men vi anser att en alltför snäv definition av demokrati inte är lämplig på en så pass ny demokrati som Irak, det är därför lämpligare att ta en definition som ligger högre på abstraktionsnivån. Även om Dahls syn på demokrati är bred så reflekterar den över de problemområden vi kan se för demokrati i Irak. Själva kärnan i demokrati är vad Dahls polyarki tar upp och det är det vi är ute efter. Vi vet inte vilken form av demokrati som skulle passa Irak och det är inte heller syftet i denna uppsats att ta reda på detta. Därför anser vi att en alltför snäv definition av demokrati hade varit ytterst olämpligt. Vi har av dessa anledningar valt att använda oss av Dahls Polyarkidefinition för att definiera demokrati.

Angående moderniseringsteorin och teorin om det civila samhället har vi läst flertalet skrifter av dem som har formulerat och vidareutvecklat teorin om det civila samhället för att få en så god förståelse av teorin som möjligt och hur den har utvecklat sig. Författare såsom Leftwich och McIaverty har studerats noggrant.

Studiet av Iraks nuvarande situation och förutsättning för demokrati har vi försökt genomföra genom att sträva efter att finna källor med hög trovärdighet. I vissa fall har vi valt att kontrollera den fakta en viss källa kan säga mot en annan källa. Om två källor, oberoende av varandra, innehåller samma fakta ökar trovärdigheten och detta har vi använt i vår uppsats och haft stor nytta av. Speciellt gällande operationaliseringen av begreppet civila samhället såg vi många olika motstridiga uppgifter men genom en källkritisk hållning har vi förhoppningsvis lyckats ge en relativt opartisk bild av Irak i detta arbete. Anledningen att vi valt att använda just denna metod i vår materialinsamlingsprocess är att Irak är ett konfliktfyllt område och ett laddat diskussionsämne. Vi ser det som att USA och dess allierade måste visa en god bild av deras engagemang i Irak för att kunna berättiga deras närvaro för världen men även för deras hemmaopinion. Hemmaopinionen spelade en stor roll i att USA drog tillbaka sina trupper från Vietnam för flertalet år sedan och vi finner det troligt att Vita Huset har lärt sig en läxa och inte tänker låta samma sak hända igen. På andra sidan av konflikten råder motsatt förhållande, där finns ett flertal som vill försöka ge en så dyster bild som möjligt för att öka motståndet mot den amerikanska närvaron i området.

2 Beskrivning av Irak

För att kunna analysera Iraks förutsättningar för demokrati utifrån de teorier som har valts krävs en beskrivning av hur Irak är idag. Men det är inte bara att se hur det är exakt nu, vid denna stund, utan även att blicka bakåt för att se tendenser och liknande. Detta är vårt syfte med denna del av uppsatsen. Genom att ge en god beskrivning hur Irak är så kan ett bredare perspektiv ges för att vidga bilden utöver den som ges av teorierna.

2.1 Historisk bakgrund

Iraks moderna historia som en självständig stat börjar 1932 då Irak fick formell självständighet från dess forna kolonialmakt Storbritannien. Vid denna tid var Irak en monarki med Faysal som regent, året därefter efterträddes Faysal av sonen Ghazi. Monarkins tid var en instabil sådan där regeringen störtades i en kupp efter en annan. Under monarkin började Irak långsamt stabilisera sig och bygga upp ekonomin, mycket tack vare deras oljekällor.²⁰

Redan i Iraks början som självständig stat låg den politiska makten nästan uteslutande hos den sunniarabiska minoriteten. Kungafamiljen var själva sunniter och hela deras legitimitet låg på basis av deras släktskap med profeten Muhammed. Den Shiitiska befolkningen var socialt och ekonomisk förtryckt, medan kurderna var totalt marginaliserade politiskt.²¹

Monarkin lyckades aldrig vinna stort stöd bland folklagren i Irak och den 14 juli 1958 blev det revolution i Irak. Kungafamiljen störtades från makten och en ny irakisk republik utropades. Därefter följde ännu en lång tid av politisk instabilitet som upphörde 1968, då det sunnitiska Bathpartiet tog över makten i Irak. Irak förde in en fasad av demokrati med ett parlament som bestod av 250 platser, varav 220 valdes genom allmänna val och 30 tillsattes av presidenten. Inga kandidater som inte var med i Bathpartiet fick ställa upp. Formellt styrdes landet av det s.k. revolutionsrådet som utsåg presidenten, stiftade lagar tillsammans med parlamentet. Detta var inte den faktiska verkligheten utan i verkligheten var det presidenten som hade all makt i Irak. En av de ledande medlemmarna i detta parti var Saddam Hussein, som senare tog över ledningen över hela partiet och därmed även Irak.²²

²⁰ Encyclopedia Britannica, Iraq

²¹ Ibid

²² Ibid

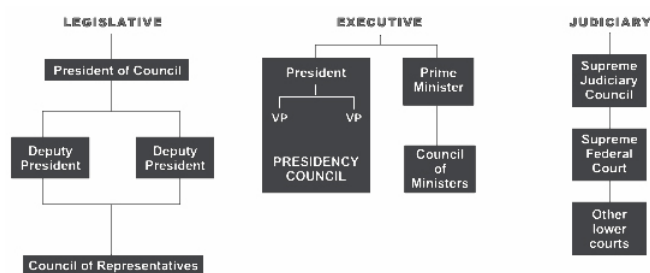
Saddams regim präglades av en personkult till Saddam själv som innehöll få demokratiska inslag utan var snarare en diktatur med brutala förtecken. Saddams Irak startade flertalet krig, bland annat ett krig mot Iran 1980-1988 där Irak samarbetade indirekt med USA för att segra i kriget mot Iran. Därefter kom det kända Kuwaitkriget, eller som de flesta av oss antagligen känner det bättre ”Gulfkriget”.²³

Omvärlden började nu inse vilken fara Irak var och FN började agera och landet försattes i blockad som senare började lättas upp och omvandlades till det så kallade ”oil-for-food programme”. Saddams regim upphörde med invasionen i ”Operation Iraqi Freedom” 2003.²⁴

2.2 Nutid

Irak är numera en republik där den nuvarande statschefen (2006) heter Jalal Talabani och med Nouri al-Maliki som regeringschef. Jalal Talabani var grundare och ledare över partiet ”Patriotic Union of Kurdistan” och har ett långt förflutet inom kurdernas kamp i Irak. Jalal Talabani har på många sätt agerat som en av kurdernas ledare de senaste 60 åren.²⁵ Dessa uppgifter kommer dock från partiet, som han själv leder, och bör därför kanske tas med en nypa salt. Klart är i alla fall att han är kurdernas representant i styret av Irak. Premiärminister Nouri Al-Maliki tillhör partiet Dawa-partiet, vilket är det största Shiitiska partiet i Irak. Även Al-Maliki ledde motstånd mot Saddamregimen och förde en väpnad kamp för shiiterna i Irak mot det sunnidominerade Irak som Saddam styrde.²⁶

Den nya republiken som existerar i Irak idag har lämnat det auktoritära förflutna bakom sig och gått in i en ny demokratisk era i Irak.

Figur 1. Schematisk bild över Iraks maktdelning (Källa: CNN News)

²³ Ibid

²⁴ Ibid,

²⁵ PUK, hemsida

²⁶ BBC Prophile, Nouri Al-Mailiki

Regeringsmakten idag styrs av folkvalda representanter, 275 stycken sådana i deras "Council of Representatives" som alla väljs på fyra år. Själva regeringsmakten är demokratiskt utformad med maktdelningsprincip som har klara influenser från det amerikanska systemet.²⁷

Irak har för närvarande ett proportionellt valsysteem utan någon tröskel för att få representation i regeringen. Dock är över 80 procent av sätena (230 av 275) öronmärkta till de olika provinserna i Irak och de resterande 45 sätena fylls upp av "kompensationsplatser" från nationella listor för att få en bred proportionalitet. Varje provins har sin del av de 230 sätena proportionellt till deras andel av det totala antalet registrerade röstare i landet. Detta system leder till att oberoende av hur många som röstar i provinserna, är alla av de stora etniska grupperna garanterade platser i regeringen.²⁸

Efter Saddams fall och skapandet av den nya republiken Irak ser situationen i Irak dystert ut. I den s.k. Sunnitriangeln i Irak finns det en stark motståndsrörelse mot den USA-ledda ockupationsmakten. I denna motståndsrörelse är självmordsattacker vanliga och detta besvaras med räder mot olika motståndsnäten och celler i Irak. Under 2003 utsattes FN:s och Röda korsets högkvarter i Irak för ett bombattentat vilket ledde till att FN temporärt drog sig ur landet. Tusentals människor har dött i dessa attacker hittills. Ett av det mest uppmärksammade var 2003 då ayatolla Baqir al-Hakim och minst 75 andra personer dödades av en attentatsman precis efter fredagsbönen i en moské. Ett flertal gånger har attentatsmän riktat in sig på rekryteringskontor för olika polisiära styrkor. Även om det är störst motstånd i den Sunnitiska triangeln är det inte bara sunnimuslimer som begår dessa handlingar. Det är även shiiter som t.ex. 2003 då As-Sadr ledde ett uppror med många blodiga sammandrabbningar.²⁹

Laglösheten är utbredd och kidnappning för ekonomisk vinning har blivit ett vanligt återkommande fenomen. Enligt amerikanska källor uppskattas antalet motståndsmän eller terrorister att vara mellan 20 000 och 30 000, huvudsakligen aktiva i den s.k. sunnitriangeln. Ingen minskning av våldet har inträffat i Irak även efter då Irak fick en egen regering som tillträdde 2005, våldet har snarare ökat. Som svar på detta har Amerika en stor krigsmakt närvarande på ca 150 000 man för att försöka upprätthålla ordning i landet och främja inre säkerhet.³⁰

2.3 Etniska konflikter

Iraks befolkning består av 26,6 miljoner invånare med en kraftig uppdelning på religiös basis mellan shia- och sunnimuslimer. I Irak är 60 procent av befolkningen shiamuslimer och 35 procent sunnimuslimer och denna religiösa

²⁷ CNN News, Iraq's new unity government sworn in, maj 20, 2006

²⁸ Diamond ; Dawisha, 2006, s 95

²⁹ Nationalencyklopedin, Irak

³⁰ Ibid

splittring har ofta präglats av en konfliktfylld relation mellan dem. Utöver denna religiösa splittring finns det även en etnisk splittring mellan folkgrupper där araber med deras 60 procent ställs emot kurder som lever i norra Irak och är 15 procent av Iraks totala befolkning.³¹

I Irak har inte dessa etniska grupper jämlik status. Det har så gott som alltid varit en grupp som haft övertaget över de andra. Så var det under den kortlivade Irakiska monarkin och så var det innan, och efter. Då Irak styrdes av det socialistiska sunnitiska partiet Bath och Saddam Hussein från 1968-2003 existerade denna friktion. De år Saddam Hussein hade makten så låg all makt i hans händer och sunniternas och Saddams intressen var de primära.³²

Så gott som hela Iraks befolkning leder under Saddams regim i Irak. Shiamuslimer och kurderna hade inte bara exkluderats och assimilerats deras kulturella olika sätt av tänkande, tala och handlande utan de hade även mött dödsstraff. Mer än en miljon av Irakier hade försvunnet som ett resultat av avrättningar, krig och några hundra tusen blev begravde i massgrav. Det finns flertalet exempel som kan nämnas för att visa regimens brott mot mänskliga rättigheter, varav några är 1983 års angrepp mot kurderna, 1988 års angrepp mot kurder, 1991 års massaker mot shiitiska muslimer.³³ Även om det var sunnimuslimer som satt vid makten under denna tid, var det många av dem inom den etniska gruppen som råkade illa ut. Orsakerna för dessa var oftast deras politiska tillhörighet och åsikt.³⁴

Under en lång tid leddes kampen mot Saddam-regimen av kurdiska nationalistorganisationer såsom KDP och PUK. Den väpnade kurdiska rörelsen sökte efter ett konstitutionellt erkännande och införande av självstyre i sin region av Irak. Shiitiska muslimer sökte däremot efter politisk delaktighet och jämlika tillgångar till resurser mot de sunnitiska makthavarna som hade mer privilegier. Utöver detta försökte delar av den shiitiska muslimska befolkningen etablera regioner i syd. Denna inriktning att skapa egna regioner leddes av SCIR, men SCIR var inte det enda partiet med Shiitisk tillhörighet. Motstånd fördes på bred front av ett flertalet partier, som exempelvis, IDP, INC, INC, som alla representerade sin etniska grupps kamp mot Saddam.³⁵

Några av dessa partier bildade också väpnade grupper inne i landet innan USA och deras koalition invaderade landet 2003. Dessa väpnade grupper hjälpte amerikanerna med deras invasion. Efter kriget skapades flera nya partier i den nya politiska demokratiska verkligheten och de allra flesta arbetar idag för att nå en äkta demokrati. Det råder delade meningar om hur demokratin skall genomföras och hur den skall utformas, men enighet om demokrati existerar råder.³⁶

Det som av många anses vara det bästa sättet att hantera de etniska konflikterna som finns i Irak är att genom en federal delning av landet lösa

³¹ Nationalencyklopedin, Irak Befolkning

³² Ibid, Irak Historia

³³ Amnesty International, Iraq Campaign

³⁴ Nationalencyklopedin, Irak Historia

³⁵ Ibid, Iraks Administrativa divisioner

³⁶ BBC Arabic News , 2002, Iraks Congress of Opposition

problemet. Idag har kurderna en etablerad egen autonom region i norr som har sin början i det första Irakkriget då norra och södra Irak klassades som ”no-fly-zones”.³⁷

Flertalet shiitiska muslimer har samma idéer som kurderna och vill även dem etablera en autonom region i syd där de är i majoritet. På grundval av detta, fördes federalism in i den nya Irakiska konstitutionen från år 2005 där några av gruppernas intressen skulle genomföras. Även om konstitutionen 2005 fick 75 procent stöd i folkomröstningen, fick den Irakiska konstitutionskommittén i uppdrag att omformulera en ny version av konstitutionen för att se hur några av frågorna skulle kunna lösas. En av de viktigaste frågorna handlade om federalism. Skall Irak ha federalism? Om Ja, hur skall den utformas? Det var några av de viktigaste frågorna för konstitutionskommittén.³⁸ Frågan om federalism avgjordes slutligen vid en omröstning i det irakiska ”Council of Representatives” i oktober 2006 och med endast en rösts övervikt så vann Ja-sidan och federalism infördes i Irak.³⁹

Som effekt av detta är Irak idag uppdelade i 18 arabiska och kurdiska provinser som agerar som administrativa divisioner. Federalismen gav rätten till att mer eller mindre existerande provinser kunde skapas i en ny form av regioner. En provins kan även förenas med andra regioner för att skapa nya regioner.⁴⁰ Nya regioner bildas genom att en tredjedel, eller mer, av fullmäktiges medlemmar i varje verkställande provins får en tiondel eller mer av rösterna i varje verkställande provins.⁴¹ För det slutgiltiga genomförandet krävs en enkel majoritet i ett referendum för att skapandet av den nya regionen skall genomföras. Regioner har idag rätt till egen regional styrelse på flera olika plan.⁴²

Federalismens form idag är dock inte perfekt och gillad av alla. Tully sade ”*att en konstitutionell ordning som söker anskaffa lyckade åtgärder för att lösa frågor som har med staten och dess samhälls variationer kan inte bli rättvist om den hindrar olika kulturella aspirationer för självstyre.*”⁴³ Det är en nödvändighet för en konstitution av den naturen att den grundar sig på ömsesidigt erkännande av mångfald, vilket Tully hävdar att det saknas i irakiska federalismen. Flera av de shiitiska och sunnitiska partierna är inte nöjda med lagen, t.ex. röstade ”Accord Front”, ”Sadrist movement” och ”IVP” mot lagen.⁴⁴

När man tittar på resultatet av folkomröstningen om konstitutionen måste man vara medveten om att stora delar av befolkningen klassas som analfabeter som inte vet innebörden och/eller konsekvensen av federalism. Utan de röstar snarare på basis av lojalitet till olika etniska och religiösa ledare som de hyser respekt för.⁴⁵

³⁷ Nationalencycopedi, Historia

³⁸ Monther AL-Fathel, Omskrivningslag av Irakiska Konstitution

³⁹ Osama, Mehdi, Omröstning om federalismens lag,

⁴⁰ Washington Post, Iraks Konstitution

⁴¹ Ibid

⁴² Ibid

⁴³ Yash, Pal Ghai, Federalism Autonomi, 142

⁴⁴ Osama, Mehdi, Omröstning om federalismens lag,

⁴⁵ Nationalencycopedin, Irak, Utbildning

Ett problem med konstitutionens lag om federalism är att den är mer utformad som en konfederation där två eller mer självständiga stater förenas eftersom de har gemensamma intressen och mål. Irak är ett land som är uppdelat efter etniska grupper som vill ha regioner på basis av religion och etnicitet, inte fokuserat på om de har samma mål.⁴⁶

Idag har många av de politiska partierna och rörelserna fortfarande väpnade grupper som har befogenhet att verkställa politiska beslut. Flera av dessa grupper har tvingat medborgare som inte tillhör regionens etnicitet eller region att flytta till andra regioner. Varje dag mördas ett 50-tal människor från olika etniska grupper. Detta har lett till att många Irakier flyr landet och asylsökandet utomlands ökar.⁴⁷

I regionerna idag, garanteras inte jämlikt status för alla medborgare i regionen, vilket är ett stort problem. Federalismen gav mer befogenhet till regionerna är den centrala statsmakten har när det gäller områden såsom lagstiftning och tillgångar till ekonomiska resurser.⁴⁸ Regionerna har rätt att behålla sin egen lag och om den lagen råkar komma i konflikt med unionens lag, är det ett konstitutionellt problem som den konstitutionella rättsliga domstolen får ta itu med. Lagen ger regionerna rätten att etablera sina egna utrikesrelationer och göra egna ekonomiska avtal med andra länder.⁴⁹

Etniska konflikter har alltid funnits i Irak och med denna nya lösning verkar vissa problem ha lösts, men många nya har kommit upp till ytan. I våra ögon kvarstår etniska konflikter som det största problemet för Iraks demokratisering.

⁴⁶ Yash, Ghai , Federalism och Autonomi, 147

⁴⁷ Anders Göransson, Fördubblat antal flyktingar från Irak

⁴⁸ Hachim, Falah, PHD, philosophy in Law,

⁴⁹ Ibid

3 Teorianvändande på Irak

De teorier vi tidigare har presenterat skall användas på Irak för att se vad dessa teorier har att berätta för oss om landet. Det är en utveckling det handlar om ett civilt samhälle måste växa fram och en ekonomisk utveckling för att bägge teorierna skall uppvisa en positiv förutsättning för demokrati.

3.1 Moderniseringsteorin och Irak

För att kunna utröna om det finns en positiv ekonomisk utveckling i Irak måste man först och främst identifiera de stora ekonomiska områdena i Irak och observera utvecklingen däri. I fallet Irak är det utan tvivel oljeindustrin som skall undersökas och dess utveckling. Både efter Saddam-regimens fall och före bör man se på utvecklingen för att kunna jämföra om det egentligen är en förändring, eller kanske bara en tillbakagång till det som en gång var.

Förutom oljeindustrin bör man titta på hur infrastrukturen i Irak utvecklas, som exempel: transportleder, elektricitet o.s.v. Även detta spelar en roll för ett lands ekonomiska utveckling och bör därför uppmärksammas. Utöver dessa relativt övergripande ting så bör man försöka gå ner på invånarnivå och där se på saker såsom arbetslösheten. Detta är vårt sätt att försöka tillämpa moderniseringsteorin på Irak för att se om, enligt teorin, det finns demokratiska förutsättningar.

3.1.1 Allmän utveckling

Bush administrationen har som en av deras hörnstenar i deras Irakpolitik att landet skall utvecklas till en fungerande marknadsekonomi. En tanke bakom detta är att en väl genomförd marknadsekonomi i Irak skulle influera deras grannar så pass mycket att den fria marknaden sprider sig över hela mellanöstern, plus det faktum att amerikanska investerare kan då investera i Irak och göra förtjänst.⁵⁰ Detta var i alla fall målet år 2004 och på basis av det material vi funnit så är målet fortfarande densamma.

⁵⁰ Crocker, Batsheba, 2004, s 73

Iraks ekonomi kan uppfattas som svag i nuläget men det har inte alltid varit så. Före 1990 var Irak en av de mest ekonomiskt avancerade länderna i hela arabvärlden. Irak hade en stor medelklass, hög teknisk kapacitet och om man jämförde med andra mellanösterländer en relativt hög standard på utbildning och sjukvård.⁵¹ Dock förändrade sig detta efter kriget som Irak involverades i, såsom Gulfkriget, och ekonomin började försvagas. Som exempel kan ges att år 1980 så uppskattades BNP per capita inkomst vara 3,600 dollar men år 2001 var den nere på mellan 770-1,000 dollar.⁵² Ekonomin har försämrats avsevärt, speciellt för invånarna som fått en kraftigt minskad inkomst. År 2005 låg Iraks BNP per capita inkomst på 2,170 dollar vilket är en positiv ökning.⁵³ Så en ökning finns och vad denna ökning beror på kan dock diskuteras. Det är i vår mening troligt att en del av denna ökning kan bero på den amerikanska närvaron och deras engagemang i Irak som ger arbetstillfällen och liknande för Iraks befolkning.

Det är alltså ingen överhängande ekonomisk tillväxt i Irak utan snarare en återgång till hur det var för över 20 år sedan. Nästan all tillväxt är inom oljeindustrin. Våldigt få jobb har skapats och arbetslöshet är näst intill oförändrad.⁵⁴ Iraks arbetslöshet låg 2004 på ca 30 procent vilket är den högsta arbetslöshetssiffran i hela regionen.⁵⁵

I en rapport från världsbanken i februari 2006 sammanfattade de Iraks ekonomiska situation med:

*"Oil Production and Exports have yet to reach prewar levels, and nonoil sectors remain sluggish. High unemployment, poverty, and weak social protection systems dominate public concerns and threaten the fragile democracy."*⁵⁶

Det är alltså en långt ifrån positiv bild som ges av Världsbanken och de fortsätter med att berätta att mellan 8-10 procent av Iraks befolkning lever i absolut fattigdom och ytterligare 12-15 procent riskerar att hamna i absolut fattigdom. De poängterar dock att institutionella och ekonomiska reformer har införts som har haft positiva effekter på den irakiska ekonomin.⁵⁷

3.1.2 Human Development Index

Moderniseringsteorin handlar inte enbart om ekonomisk utveckling, utan även om socioekonomisk utveckling och en analys av detta måste göras. Vår åsikt är att ett av de absolut bästa sätten att mäta socioekonomisk utveckling i ett land är att

⁵¹ Ibid, s 74

⁵² Ibid, s 75

⁵³ UNICEF, Iraq Statistics

⁵⁴ Världsbanken, Rebuilding Iraq: Economic Reform and Transition, s 15

⁵⁵ Ibid, s 32

⁵⁶ Ibid, s 1

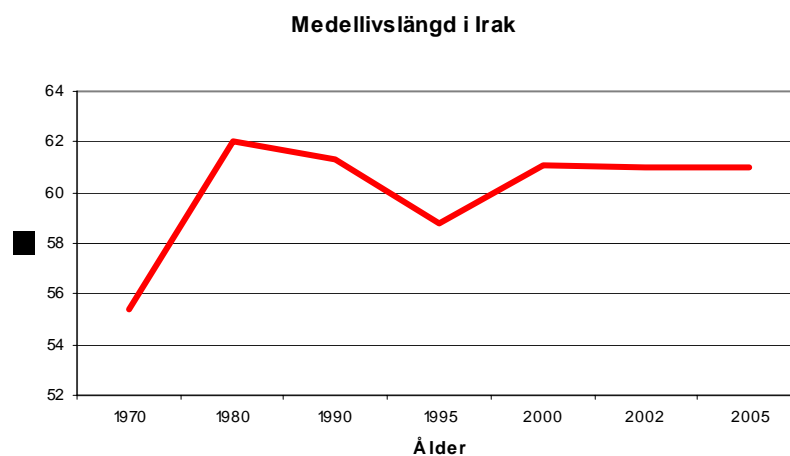
⁵⁷ Ibid, s 2

jämföra HDI över tiden. Tyvärr så finns det inte HDI tillgängligt för Irak under den tidsepok vi söker och därför har vi valt en form av operationalisering av HDI för att kunna se eventuell förändring.

*“The HDI – human development index – is a summary composite index that measures a country's average achievements in three basic aspects of human development: longevity, knowledge, and a decent standard of living. Longevity is measured by life expectancy at birth; knowledge is measured by a combination of the adult literacy rate and the combined primary, secondary, and tertiary gross enrolment ratio; and standard of living by GDP per capita (PPP US\$).”*⁵⁸

Det ovan är vad UNDP:s definition av HDI är. Vår operationalisering av begreppet är att göra en jämförelse över tid inom de områden som HDI inbegriper för att på detta sätt kunna göra en form av analys om HDI har ökat eller minskat. Det vi därför kommer att undersöka är livslängd för irakier, utbildning och läskunnighet och även BNP per capita. Vi har redan tittat på BNP per capita och har sett att det finns en viss ökning där de senaste åren. Denna ökning måste klassas som positiv och därmed en ökning av en av de faktorer som inbegrips inom HDI.

Den andra viktiga faktorn inom HDI är medellivslängd, detta har vi försökt sammanställa för Irak för en relativt lång tidsperiod och får följande resultat:

Figur 2. Medellivslängd över tiden i Irak
(Källa: Världsbanken feb 2006, & okt 2006)

Det står klart enligt den data vi kan tillhandahålla oss att det inte har varit någon nämnvärd utveckling på medellivslängden för irakier de senaste 6 åren. Vi har förvisso inte fått uppgifter för år 2006 men vi finner det inte särskilt troligt att det varit någon nämnvärd ändring på denna faktor under 2006.

Den sista faktorn att analysera är utbildningsnivån i Irak och därmed även deras läskunnighet för att se om det finns någon betydande förändring inom detta

⁵⁸ UNDP, Frequently asked Questions

område. Världsbanken rapporterar att på 1980 talet hade Irak nästintill total närvaro på skolorna, det vill säga att skolplikt fanns och den efterföljdes.⁵⁹ Detta gäller tyvärr bara de tidiga åldrarna, och antalet elever minskar med ålder. Enligt en rapport om levnadsförhållanden som UNDP producerade 2004 kunde de se en försämring inom utbildningsnivån. Denna rapport är förvisso från 2004 och mycket kan ha hänt sedan dess, men man bör via en studie av denna rapport kunna se en nedåtgående tendens.

UNDP data år 2004 framförde att ungdomen, 15-24 år, hade marginellt högre läskunnighet (74 procent) än befolkningen som helhet som ligger på 65 procent, men sämre än åldersgruppen 25-34 år vilket betyder att den yngre generationen är efter i detta område. Utbildningsnivån var i alla fall år 2004 låg, detta p.g.a. att över 20 procent av barnen som går i skolan måste gå om minst ett år av deras skolår. Detta indikerar generellt en låg nivå av utbildning enligt UNDP.⁶⁰

I sin helhet gick år 2004 55 procent av invånarna i åldersgruppen 6 till 24 år i skolan. Inom denna grupp är en stor del av procenten barn mellan 7 och 11 år. Från 12 år och uppåt fanns det en stadig nedgång i antalet elever som går i skolan med dess lägsta siffra vid 18 års ålder med endast 35 procent som är i utbildning.⁶¹

Tyvärr är dessa data enbart för år 2004 och därför svårt att anpassa på situationen i detta nu, men en utgångspunkt för hur det såg ut i Irak för några år sedan har presenterats och det är utifrån den vi skall utgå. Syftet med undersökningen var nämligen att se hur det såg ut i Irak efter Saddamregimens fall och det är därefter som demokratiseringen i Irak har börjat.

Hur det ser ut idag är svårt att fastställa. Men i en artikel i IPS, vilket är en nyhetsbyrå som säger sig vara en "*independent voice from the south and for development, delving into globalisation for stories underneath*", framhävs det våld som har riktats mot akademiker i Irak. Det står även att Iraks utbildningsministerium släppte statistik i oktober 2006 där det står klart att detta var det sämsta året för utbildning i landet sen USA invasionen i mars 2003. Endast 30 procent av Iraks 3,5 miljoner studenter var i någon form av skola. Detta är mindre än hälften så många som föregående år, vilket var 75 procent enligt Save the Children organisation.⁶²

3.1.3 Oljeindustrin

Oljeindustrin i Irak stod år 2005 för 95 procent av alla intäkter till den irakiska staten och är av en oerhörd vikt för verksamhet i landet och för dess ekonomi. Iraks oljeresurser är så stora att den anses ha den näst största konventionella oljereserverna i världen. USA har aktivt arbetat för en rehabilitering och

⁵⁹ Världsbanken, feb 2005, s 22

⁶⁰ UNDP, 2004 s 91

⁶¹ Ibid, s 94

⁶² IPS, Education under Siege

återuppbyggnad av den irakiska oljeindustrin och arbete pågår febrilt för att slutföra arbetet med oljeindustrin.⁶³

År 2005 hade endast 17 av totalt 80 oljefält i Irak tagits i drift, varav de viktigaste låg runt Kirkuk i norr och Rumalia i syd. Det bör dock framhävas att det har i princip inte vara några eftersökningar efter nya oljefält på flera år så det kan mycket väl finnas mer oljefält som man inte känner till. Utöver detta har Irak stora naturgasreserver, som inte använts hittills. Den största produktionen Irak har haft var under invasionen av Kuwait 1990 då producerades 3,5 mbd (miljons barrels per day) innan exporten stoppades av en internationell bojkott. Normalt låg produktionen runt 2,5 mbd.⁶⁴

Under det senaste kriget i Irak där Saddamregimen störtades upphörde så gott som all produktion av olja, därefter har produktionen stadigt ökat och varierar mellan 1,9 och 2,4 mbd. I en amerikansk rapport till Kongressen den 13 april 2006 framhävs att⁶⁵ *"it would be realistic to suggest potential output ramping up to 5 or 6 millions barrels per day over a period of seven years."*⁶⁶

3.2 Civila Samhället i Irak

Det civila samhället i Irak har varit nästintill uttraderat tiden före Saddamregimens fall 2003. När Baathpartiet tog över makten 1968 infördes en ny syn på samhället där det inte fanns någon plats för organisationer utan statlig kontroll. Det civila samhället förstatiserades och all politisk opposition, organisationer och liknande inkorporerades med staten. Det civila samhället uttraderades och istället kom ett samhälle där man var en del av partiet med lojalitet mot den styrande makten. Dem som motsatte sig detta riskerade fängelse, tortyr eller kanske till och med döden.⁶⁷

En liten förändring inträffade på 1990-talet då Saddam Hussein började ge lokala stamledare makt över deras egna stammar med vapenmakt, i utbyte mot deras lojalitet. Detta var ingen direkt återgång till någon form av civilt samhälle utan skapade snarare ett feodalt samhälle i Irak. Sedan 2003 då Saddamregimen störtades har mycket hänt i Irak gällande det civila samhället och det är mot denna bakgrund man måste se på utvecklingen. I Irak skapas ett civilt samhälle nästintill från grunden.⁶⁸

⁶³ Mashatt & Lewis, 2005, s 26

⁶⁴ Kumins, 2005, s 1

⁶⁵ Ibid, s 4

⁶⁶ Ibid, s 6

⁶⁷ Zubaida, Sami, 2003, The rise and fall of civil society in Iraq, i Open Democracy, 5 februari 2003

⁶⁸ Ibid, s 6

I Irak idag finns det en form av ett civilt samhälle, men det är stora problem att identifiera vilka organisationer som tillhör ett icke politiskt bundet samhälle. Flertalet organisationer som hävdar sig vara NGO, är i själva verket kopplade till amerikanska arméns närvaro och har skyldigheter dit. Enligt en rapport från NCCI (NGO Coordination Committee in Iraq) 2005 kunde inte den irakiska befolkningen se skillnad på självständiga humanitära organisationer, privata företag och koalitionsstyrkor. Det fanns då en stor osäkerhet om det civila samhället i Irak och vi tror inte på att det har hänt någon större förändring på detta område de senaste åren.⁶⁹

Allmänt finns det brist på medvetande om civila samhället och demokrati. Även de kulturella intellektuella eliterna är splittrade på grund av deras religiösa, ideologiska eller stam identitet. T.ex. försöker en del att etablera stam-unioner och registrerar dessa som civila organisationer. Samtidigt etablerar politiska partier ”civila organisationer” för att utnyttja dessa i det allmänna valet för att få röster, enligt ordförande av de civila organisationerna.⁷⁰

Det hölls en tredagars diskussion om det civila samhället i Irak i oktober 2004 där mycket intressanta resultat framfördes. Experter, journalister och flertalet prominenta personer insatta i Irak, alltifrån nyhetschefer på Irakiska tidningar till professorer på universitet möttes för att diskutera och föra fram deras kunskap om Irak. Detta möte har sammanfattats av Rouzbeh Pirouz och Zoé Nautré och denna sammanfattning visar mycket intressant fakta, även om dokumentet är över ett år gammalt. Bland annat visar det att deltagarna var eniga om att då det Irakiska valet hölls 2005 fanns det inga civila institutioner, ingen medvetenhet om valet och att befolkningen inte är tillräckligt insatta för att kunna bemästra den nya politiska situationen.⁷¹

Media spelar en central roll både i en demokrati och i ett civilt samhälle och inom detta område fungerade det mycket dåligt 2004 och de orsakerna till att det fungerade dåligt 2004 finns även idag. Säkerheten i Irak är mycket låg vilket hotar pressfriheten i Irak, det förhindrar objektiva faktiska rapporter att vara normen. Irakiska journalister har attackerats för att de publicerat ofördelaktiga fakta om diverse beväpnade grupper. Regimen i Irak har försökt att ta över Al-Sabah, en av de mest populära dagstidningarna i Irak och använda den som deras medium till folket.⁷²

Men det har varit en positiv utveckling också i Irak, mer än 700 föreningar har registrerat sig i Irak och detta är bara dem som registrerat sig hos ”The Iraqi Commission for Civil Society Enterprise”.⁷³ En annan ljuspunkt är alla investeringar som görs i Irak både för ekonomin och för det civila samhället. USAID som är en av de stora givarna när det gäller Iraks återuppbyggnad berättar att de har lyckats få in 13 punkter i konstitutionen för att bekämpa korrupktion, 12 punkter för kvinnors rättigheter därav att kvinnor skall ha 25 procent av sätena i

⁶⁹ NCCI, NGO's in Iraq, June 2005

⁷⁰ All-Nouri, Abbas, 2006

⁷¹ Pirouz & Nautré, 2005, s 3

⁷² Ibid, s 9

⁷³ I.C.C.S.E, Iraqi Commission

Representanthuset. De har även hjälpt till i skapandet av den första självständiga nyhetsbyrån (National Iraqi News Agency - NINA). USAID är bara en av många som stödjer återuppbyggnaden av Irak och får i detta fall tjäna som ett exempel.⁷⁴

⁷⁴ USAID, Civil Society and Media development

4 Slutsats

Irak idag har en demokratisk praxis med demokratiska institutioner som är implementerade. Dessa demokratiska institutioner är skapade utifrån en konstitutionell design skapad för att fungera på Irak. Detta är bara början på demokratiseringen och förändringar på den konstitutionella designen har inträffat och kommer antagligen att förändras ytterligare.

Det finns stora problemområden i Irak som måste lösas för att uppnå demokrati, och de största problemen är laglösheten och den etniska splittringen. Irak är ett konfliktfyllt land där våld och laglöshet tillhör vardagen för många människor. I arbetet för att skapa demokrati måste man ta hänsyn till de etniska splittringarna. Kan dessa överbyggas kan man också uppnå ett demokratiskt samhälle.

Efter att ha analyserat Irak från ett modernistiskt perspektiv så är bilden av Iraks demokratiska förutsättningar något diffus och tvetydig. Samtidigt som mycket arbete görs för att återskapa en god ekonomi i Irak så har hittills väldigt små förändringar inträffat. Arbetslösheten är mer eller mindre densamma och fattigdomen kvarstår. De förändringar som har genomförts och varit effektiva visar att Irak är på väg till en återgång till den ekonomiska status som rådde för 25 år sedan. Det finns alltså en ekonomisk tillväxt i Irak men den är inte en kraftig sådan. Vi får snarare intrycket att ekonomin mer eller mindre ligger på den nivå den låg på under Saddamregimens år av "fred" för tillfället. Det man inte får glömma är att det finns en oerhörd potential i Irak för en stark ekonomisk tillväxt, men hittills så har det inte blivit någon större förändring. Den stora potentialen för Iraks ekonomi är inom oljeindustrin och enligt de källor vi haft tillgång till så går utvecklingen i rätt riktning. Majoriteten av de källor vi haft tillgång till är från amerikanska källor och har verkat något tendensiösa i deras rapportering. Tyvärr så kan vi inte redogöra exakt hur oljeindustrin har utvecklat sig under 2006 då trots försök har bara källor före år 2006 hittats.

Angående den socioekonomiska utvecklingen så är det även svårt att med säkerhet fastställa dess utveckling. Detta på grund av att det saknas HDI-data för Irak. Operationalisering av begreppet HDI ger oss ändå en viss förståelse. De faktorer som vi har analyserat är medellivslängd, BNP per capita, och utbildning. Den ena faktorn som inbegrips inom HDI är medellivslängd och för denna faktor uppvisas det inte någon märkvärd förändring de senaste 6 åren.

Den information som vi studerat från UNDP, Världsbanken och IPS ger oss en bild av ett skolväsende som är långt ifrån perfekt, med stora brister som låg utbildningsnivå och lågt deltagande. Utöver detta har 2006 varit ett katastrofalt år för skolväsendet med mer än halvering av antalet elever inom i Irak.

BNP per capita har ökat marginellt bland Iraks befolkning och resterande faktorer som omfattas av HDI är oförändrade. Tyvärr har vi inte funnit någon

information om vilken vikt som ges till de olika beståndsdelarna inom HDI men vi har utgått ifrån att de har lika stor betydelse för HDI. Med den utgångspunkten finns det en marginell ökning i BNP per capita som ställs emot en kraftig nedgång i utbildningsväsendet. Vår slutledning av allt detta är att om det funnits HDI statistik för Irak så hade dessa sjunkit de senaste åren i Irak. I och med att vi valt HDI som indikator på socio-ekonomisk utveckling blir vår slutsats att enligt moderniseringsteorin så finns det potential till att få goda förutsättningar för demokrati, men för tillfället är förutsättningarna inte goda.

Det är en betydligt mer positiv bild som ges om det civila samhället. Samhället i Irak har gått ifrån näst intill icke-existerande till existerande och bara det är en stor bedrift. Detta är bara i början av det civila samhället och de problem som har med införandet av något nytt existerar självklart. Befolkningen är inte van med ett civilt samhälle, varken att ta del av det, eller att arbeta i det. Osäkerheten och misstron är starkt, men trots det så har det civila samhället växt i styrka. Politiska makter försöker ta över det civila samhället och till viss del göra det till en del av politiken, men hittills så har detta inte lyckats.

Det civila samhället är nytt i Irak, men är starkt på frammarsch och vi finner starka förutsättningarna. Detta trots det motstånd som ges från politiker i Irak. Det finns en vilja att skapa förutsättningar för ett civilt samhälle och om civila samhället ges tid, resurser och om viljan fortsätter att existera så kommer ett bra civilt samhälle att växa fram. Därmed så bör enligt teorin det civila samhället bli starkt och inpränta demokratiska värderingar i Iraks befolkning och förutsättningen för demokrati ökar.

5 Referenser

- All- Nouri, Abbas, 2006, *Civil Samhället Och Finansierings Källor*, The Arabic Network For Human Rights Information,
<http://hrinfo.net/hotcase/2006/1024.shtml> 2007-01-02 14:20
- Anders Göransson, artikel i tidningen *Metro 26 Oktober 2006*, Fördubblat antal flyktingar från Irak
- BBC.News, *Prophile Nouri Maliki*,
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4932468.stm 2006-12-08 13:20
- BBC Arabic News , *Irakiska Opposition konferens i London* , 2002
http://news.bbc.co.uk/hi/arabic/middle_east_news/newsid_2574000/2574621.stm 2007-01-02 16:30
- Chen, Baizhu & Feng, Yi, 1999, "Economic development and the transition to democracy a formal model", *Social Choice and Welfare*. Nr 1, vol 16 ,s1-16.
- CNN News den 20 maj 2006. *Iraqs New Government sworn in*,
<http://edition.cnn.com/2006/WORLD/meast/05/20/iraq.main/index.html>,
2006-12-10 14:25.
- Crocker, Batsheba, 2004, "Reconstructing Iraq's Economy", I *The Washington Quarterly*, 27:4 sid 73-93
- Dahl, Robert A, 1989, *Democracy and its critics*, New Haven, Yale University Press
- Dawisha, A.I ; Diamond, Larry Jay, 2006, "Iraq's Year of Voting Dangerously", *Journal of Democracy*. volym 17, nr 2, s 89-103.
- Edwards, Michael, 2004, *Civil Society*, Cambridge: Polity press.
- Encyclopedia Brittanica Online, 2006, *Iraq*,
<http://search.eb.com.ludwig.lub.lu.se/eb/article-232290> 2006-12-25- 17:30
- Hachim, Falah, PHD Philosophy at Law, Intervju 2006-12-15
- I.C.C.S.E, *Iraqi Comission*, <http://www.iraqicommission.org/iraqicomm.htm>
2007-01-02 23:35
- Jamail, Dahr & Al-Fadhily, Ali, 2006 nov 18, *Education under Siege*, InterPressServiceNewsAgency(IPS)
<http://ipsnews.net/news.asp?idnews=35531> : 2006-12-27: 12,29
- Lawrence Kumins, 2005, "IRAQ Oil: Reserves, Production, and Potential Reventues", *CRS Report for Congress*, april 13, 2005.
: <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RS21626.pdf> 2006-12-22: 13.20
- Leftwich, Adrian, 2002, "Debate Democracy and Development", *New Political Journal*. vol 7, no 2, s269-281.
- Lipset, Seymour Martin, 1959, "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy", *The American Political Science Review*. nr 1, volym 53, Sid 69-105.

- McLavery, Peter, 2002, "Civil Society and Democracy", *Contemporary Politics* vol 8, nr 4, sid 303-318.
- Merriam Mashatt; Sheryll Lewis, 2005, "Oil reconstruction in Iraq: Progress and Challenges", I *Oil & Gas Journal*, dec 19, 2005. s26-33
- Monther AL-Fathel, *Omskrivnings Lag av Irakiska Konstitution*, Wattan for All www.wattan4all.org/wesima_articles/destour-20060530-15417.html, 2006-12-30: 14:20
- Nationalencycledin, Iraq, http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=213080 2006-12-08 : 10.23
- Nationalencycledin , Demokrati, http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=152099 2006-12-05 12:34
- NCCI, juni 2005, *NGO's in Iraq*, http://www.ncciraq.org/IMG/pdf_Fanny_-_NGOs_in_Iraq.pdf 2006-12-30: 17,23
- Osama, Mehdi, 2006, *Omröstning om federalismens lag*, , Elaph Publishing, www.elaph.com/Elaphweb/politiics/2006110/183023.htm 2006-12-30: 17:20
- PUK, *Jalal Talabani*, <http://www.puk.org/web/htm/about/talab.html> 2006-12-10 10:05
- Rouzben, Pirouz & Zoe Nautre, 2005, An Interpretative Report; *The perspective of Iraqi Civil Society, an Action plan for Iraq*, Civility, <http://fpc.org.uk/fsblob/387.pdf>, 2007-01-03 09:20
- UNDP, *Frequently asked Questions*, <http://hdr.undp.org/reports/global/2003/faq.html#21>: 2006-12-27 18:38
- UNDP, 2005, *Iraq Living Condition Survey 2004*, <http://www.iq.undp.org/ILCS/PDF/Analytical%20Report%20-%20English.pdf> 2006-12-20 12:29
- UNICEF; *Iraq Statistics*, http://www.unicef.org/infobycountry/iraq_statistics.html 2006-12-23: 09:38
- USAID, *Civil Society and Media development*, <http://www.usaid.gov/iraq/accomplishments/civsoc.html> 2006-12-26 19:30
- Världsbanken, feb 2006, Rebuilding Iraq: Economic Reform and Transition, <http://siteresources.worldbank.org/IRFFI/Resources/IraqCEM-finalComplete.pdf> 2006-12-23 :16:20
- Världsbanken, Okt 2006, Data Sheet for Irak, <http://siteresources.worldbank.org/IRFFI/64168382-1092419012421/21106734/IraqEconomicdatasheetOctober06.pdf> 2006-12-25 :14,20
- Washington Post, *Iraks konstitution*, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/10/12/AR2005101201450.html>, 2007-01-02 07:30
- Yash, Ghai. 2002. "Federalism and Autonomy" s 141-171 i Reynolds, Andrew (ed) 2002.*The Architecture Of Democracy*. Oxford, University Press.
- Zubaida, Sami, 2003, "The rise and fall of civil society in Iraq", i *Open Democracy*, 5 februari 2003, s 5 <http://www.opendemocracy.net/content/articles/PDF/953.pdf> 2007-01-01 : 15:23